

The tomb of Zechariah in the valley of Jehoshaphat. Colored lithograph by Louis Haghe after David Roberts, 1842

קול קורא להרצאות ולמושבים

ירושלים: בין מזרח למערב

כנס ימי ירושלים השמיני ע"ש אשר ושושנה הלוי,

בוני ירושלים בחומר וברוח

ימים שלישי-שישי, 7-10 ביולי 2026, כ"ב-כ"ה בתמוז תשפ"ו,

באודיטוריום יד יצחק בן-צבי, רחוב אבן גבירול 14

בשלושים שנות שלטונם ביקשו הבריטים להפוך את ירושלים לעיר מודרנית שמשמרת את עברה ואת ייחודה ההיסטורי כעיר מקודשת לשלוש הדתות. הסכסוך הפוליטי והדתי סביב העיר בתקופת המנדט, חלוקתה ב-1948 בין ישראל לירדן ואיחודה הפיזי ב-1967 תחת שלטון ישראל יצרו שאלות ודילמות חדשות סביב אופייה ומעמדה של העיר בין מזרח למערב ואלו מלוות אותה עד היום.

סוגיית מעמדה של ירושלים בין מזרח למערב (תוך כדי בירור המשמעויות השונות והמשתנות של שני מינוחים אלה), מן העת העתיקה ועד סוף המאה ה-20, תעמוד במרכז כנס ימי ירושלים השמיני, שייערך ביד יצחק בן-צבי בתאריכים 7-10 ביולי 2026. הכנס יכלול שלושה ימי הרצאות וחצי יום סיור (ביום שישי, 10 ביולי 2026).

אנו מזמינים את קהל החוקרות והחוקרים לשלוח הצעות להרצאות ולמושבים המתקשרים לנושא המרכזי של הכנס.

הכנס מיועד לחוקרות ולחוקרים מתחומי ההיסטוריה, מדע הדתות, ארכיאולוגיה, גיאוגרפיה, תולדות האומנות, לימודי תרבות, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ותחומי דעת נוספים העוסקים בהיבטים שונים של נושאי הכנס.

הצעות להרצאות יכללו כותרת, תקציר באורך 300 מילים לכל היותר ופרטי הדוברים (שם, מוסד אקדמי ודוא"ל). הצעות למושבים יכללו שלוש הרצאות, כותרת של המושב המוצע, תקצירי ההרצאות ופרטי היו"ר, הדוברים ומארגני המושב (שם, מוסד אקדמי ודוא"ל).

משחר ההיסטוריה שכנה ירושלים בין תרבויות ואימפריות שונות. בעולם המזרח הקדום היא היתה נתונה להשפעות מצרים הקדומה מדרום, האימפריות המסופוטמיות מצפון והעמים והתרבויות המגוונות שהתקיימו סביבה.

החל מימי אלכסנדר מוקדון, במאה הרביעית לפנה"ס, חדרו לירושלים בהדרגה השפעות הלניסטיות ונוצרה תערובת מרתקת של מזרח ומערב בתחומי התרבות, חי היום-יום, הדת והפולחן. חדירתה של רומא ותרבותה חיזקה עוד יותר את ההשפעות המערביות בתחומים רבים: תכנון העיר, עיצוב המרחב הציבורי, הארכיטקטורה והמקדש שנבנה מחדש בימי המלך הורדוס.

חורבן העיר בשנת 70 לספה"נ יצר את התנאים לייסודה של ירושלים כקולוניה רומית, אליה קפיטולינה – מהלך שהשפיע על תכנון העיר לדורות רבים. ירושלים הנוצרית-ביזנטית שילבה בין השפעות מערביות והשפעות מזרחיות-נוצריות תחת שרביטם של הקיסרים הביזנטים. הכיבוש הערבי-מוסלמי במאה השביעית הפך את ירושלים למרכז דתי חשוב בין ערי המזרח התיכון החשובות: דמשק, בגדד וקהיר. בואם של הצלבנים והקמת ממלכת ירושלים במאה ה-12 חיזקו את הקשרים בין ירושלים לאירופה הנוצרית והפכו אותה לעיר המשלבת השפעות מערביות ומזרחיות בארכיטקטורה, באומנות ובחיי היום-יום.

כיבוש העיר על ידי צלאח אל-דין בסוף המאה ה-12 החזיר את העיר לחיקו של האסלאם למשך מאות שנים תחת שלטון האיובים, הממלוכים והעות'מאנים. במאה ה-19 גילתה אירופה מחדש את ירושלים ואת ארץ הקודש והשפעות אירופיות ומערביות עיצבו מחדש את נוף העיר עד לכיבוש הבריטי ב-1917.

הצעות יש להגיש עד 29.3.26 [להגשת הצעה](#)

תשובות יינתנו עד ה-3.5.26. אפשר להפנות שאלות לשרון זמיר-גולדפרב, machonei@ybz.org.il

או לד"ר אמנון רמון, ramon@ybz.org.il.